

срещу верноподаническият адрес на група българи и същевременно отразява революционните възгледи на автора си. Ив. Попхристов се включва дейно и енергично в подготовката на четите през пролетта и лятото на 1868 г. и е определен за писар на Хаджи Димитровата чета, заминава с нея и загива след четвъртата ѝ битка на 9 юли.

"Законът", чиято чернова е писана от ръката на Ив. Попхристов¹⁰, е бил съставен видимо по време на формирането на четата на румънска територия. Хр. Йонков, който е направил и графологическа експертиза на почерка, обосновава авторството му. Наистина, благодарение на военната си подготовка и връзките си с революционната емиграция, той имал и познанията, и причините като писар и най-интелигентен между доброволците да състави ръководния документ.

Черновата на "Закона" носи работен характер с поправки, зачерквания и добавки, на някои места трудно четливи. Преписът, направен начисто по черновата, с друг почерк, но от същото време, с малки изключения, буквално съвпада с черновката и по съдържание и по език. Именно тук - в преписа - фигурира заглавието "Закон", който липсва в черновата, но се споменава в текста. Явно, преписвачът е знаел, че съставеният от Попхристов документ е наричан така от участниците в делото. Наистина, това е документ от уставен тип, "закон" - систематизирани правила за ръководството на четите и задълженията на Привременното правителство, войводите и войниците.

В черновата и преписа не е посочено конкретното предназначение на "Закона" - именно за Хаджидимитровата чета. В Ориенталския архив при НБКМ между турските документи за тази чета обаче бе открит превод на един "Правилник за четите, образувани за извоюване свободата и независимостта на България". Препреведен на български от Н. Попов, той е публикуван от него и К. Възвъзова-Каратеодорова, на която принадлежи научният коментар.¹¹ "Правилникът" видимо е преработен, подобрен вариант на "Закона". Той е бил носен от четата в България, където при разгрома ѝ попаднал в ръцете на турските власти и те го превели, за да бъде използван като обвинителен материал срещу заловените живи четници. Така че не остава място за съмнение за идентичността на "Закона" и "Правилника" и принадлежността им към Хаджидимитровата чета. Възможно е турският преводач да не е предал точно заглавието - "Закон" и да е предпочел по-незадължаваща дума за ръководния документ, която при новото превеж-